

Transformatieplan: wat wil de VRT-directie bereiken?

Nieuws maandag 3 oktober 2016

Eind 2015 sloot de VRT-directie de ‘Beheersovereenkomst 2016-2020’ af met de Vlaamse regering. Driemaal probeerde de directie via een transformatieplan een hele reeks maatregelen door te voeren. Sinds de laatste versie van dat plan in april 2016 onderhandelt ACOD-VRT keihard over een sociaal akkoord rond deze maatregelen.

De recente beheersovereenkomst is voor de VRT geen geschenk. De dotatie is het belangrijkste deel van de inkomsten, maar wordt met meer dan 10 procent verminderd. Meer reclame-inkomsten ter compensatie worden echter verboden. De personeelskost mag nog maximaal 43,25 procent van het totale budget uitmaken en we worden verplicht minstens 18,25 procent van dat budget te besteden in de externe mediasector tegen 2020. De regering meent dat tv-productiehuizen bij de externe productiesector horen, wat betekent dat zelfstandige creatieve mensen in de toekomst zullen worden uitgesloten.

Boekhoudersmentaliteit

De VRT-directie heeft tot driemaal toe een transformatieplan gelanceerd om met deze besparingen om te gaan. Helaas beschermt dit plan de slagkracht van de openbare omroep niet, het vernietigt integendeel de ziel van de VRT. Velen hebben gevochten, en niet alleen de vakbonden, om in de beheersovereenkomst de meest geniepige gedachten en voorstellen in het belang van de privésector af te blokken. Het huidige plan doet deze inspanningen echter teniet. Bovendien vertrekt het vanuit een boekhoudersmentaliteit en een verkeerd of onvolledig inzicht in wat een openbare omroep echt moet zijn.

Het belang van een openbare omroep

Waarom moet er een openbare omroep zijn? In de Europese traditie vertrouwen we de media niet uitsluitend toe aan de private markt. We hebben het tegenvoorbeeld van de Verenigde Staten waar de gevolgen in de media voor informatie en democratie duidelijk zijn. En met media bedoelen we meer dan het nieuws en de informatie, het gaat ook over andere inhoudelijk-artistieke productie: muziek, radio, documentaire, cultuur, fictie, amusement met een plus. ■

Een onafhankelijke mediaproductie vereist onafhankelijkheid op het vlak van de inhoud, de vorm en de financiën. Deze onafhankelijkheid kan slechts worden gegarandeerd als we sterke eigen productie- en realisatieafdelingen hebben met voldoende mensen die over de beste kwaliteiten beschikken.

Transformatie leidt tot afbouw

In het ‘Transformatieplan 3: Fier op de VRT van morgen’, wil de VRT-directie echter op vier grote en belangrijke diensten besparen. Contentrealisatie ■ onze grootste facilitaire afdeling ■ ziet het aantal banen dalen van 244 naar 200. ENG-mobiel ■ de facilitaire afdeling van de nieuwsdienst ■ verliest meer dan 20 procent van de medewerkers. Documentatie & Archiveren wordt met een kwart afgebouwd en het zwaarst wordt ingehakt op de eigen fictieproductie.

Contentrealisatie is onze grootste facilitaire afdeling: cameramensen, licht- en klankspecialisten, monteurs, chefs-technici, decor- en make-upspecialisten, opnameleiders, enzovoort. Deze afdeling werd vroeger omschreven als de voorkeurspartner voor onze eigen productiediensten. In de eerste plaats werd gekeken of een bepaald programma gerealiseerd kon worden met deze groep. Deze ambitie is verdwenen bij de leiding van contentrealisatie, maar niet bij haar medewerkers. De directie stelt dat we op dit moment met contentrealisatie het grootste facilitaire bedrijf van Vlaanderen zijn. Na de afbouw zal dit echter niet langer het geval zijn. Als onze

diensten niet beter zijn, niet krachtiger dan hun private concurrenten, dan zijn we een vogel voor de kat. Hoe gaat een dienst in afbouw nog jonge talentvolle mensen aantrekken? Waarom zouden ze investeren in talent als verkleinen het doel is? Men moet een voldoende grote groep cameramensen, licht- en klankspecialisten, monteurs, chefs-technici, decor- en make-upspecialisten hebben om ook het talent daaruit te kunnen laten groeien.

De directie beweert dat deze groep medewerkers inhoudelijk het verst staat van de invulling van de openbare opdracht, en dus het makkelijkst inwisselbaar is voor collega's uit de privésector. Hoe erg kan men dwalen? Een tv-productie krijgt pas haar volle waarde door de intense en creatieve samenwerking van alle makers. VRT-medewerkers zijn doordrongen van de mentaliteit om samen het beste te maken voor de burgers die hen betalen. Zelfs als de individuele collega's uit de privésector door dezelfde professionaliteit gedreven zijn, dan is er nog altijd hun werkgever die wordt aangestuurd door de winst van de aandeelhouders.

De directie heeft de volgende starre prioriteit van controle: eerst de financiën, dan de inhoud, dan de creatie in het hoofd en tot slot de creatie op het terrein. Dat is fundamenteel verkeerd: het is een academische en geen creërende benadering. Het is net door het samenspel van deze vier aspecten dat de openbare omroep haar kenmerkende kwaliteit realiseert.

Verenging van de opdracht

De besparingsbijl gaat aan de nieuwsdienst voorbij en alle last wordt gedragen door de radio- en tv-productie. Dat is een bewuste keuze die vertrekt uit een bepaalde maatschappijvisie. Nieuws gaat over de reële wereld, maar wij moeten de burger ook deel laten uitmaken van de ideële wereld. Muziek, fictie, amusement, documentaires, I geven de mensen inzichten in en aanvoelen van die andere wereld: de wereld van de dromen, van de verwachtingen, van de vlucht, van de creativiteit, van de comedy en het spotten met de macht.

Dat deel wordt nu op de schop gezet en in het beste geval uitbesteed aan de privésector. De openbare opdracht verengt tot het verslag geven van de reële wereld met zijn oorlogen, aanslagen, armoede en tegenstellingen. De dromen worden koopwaar. Wij bedanken echter voor de dromen van de privésector. Waar is het visionaire van de openbare omroep? Waar zijn de kansen voor jong en nieuw talent? Zij mogen met een factuur voor ons werken en die factuur mag dan niet eens meegeteld worden als investering in de audiovisuele sector.

Fictie volledig in externe productie of coproductie zetten is ook zo'n verhaal. I Wij bewaken de inhoud van de openbare opdrachtI, zo stelt het directieplan. Maar als je zelf niets meer maakt, heb je niet meer de competenties om dat te bewaken. In de jury van het filmfestival van Cannes zitten bijvoorbeeld wel actieve filmmakers. Als je zelf niets meer nieuw en anders creëert, wordt de vernieuwing dan verwacht van de productiehuisen? Multiculturele fictie, die de diverse realiteit van de samenleving zou weerspiegelen, durft niemand in Vlaanderen blijkbaar aan. Een opdracht die enkel de VRT kan waarmaken: met bewaken alleen komen we er niet.

Al lang in de greep van de afbouw is ook het archief. Het bewaren en beheren van al het audiovisueel materiaal zou een deel moeten zijn van de opdracht van de openbare omroep. Het voortbouwen en benutten van het verleden is één van de bouwstenen voor elk intellectueel en creatief proces. Deze hoeksteen is nu ten prooi gevallen aan de sloopkogel. De kwaliteit van de informatieve en ontspanningsprogramma's zal lijden onder de verzwakking van de D&A-afdeling.

ACOD-VRT is een vakbond die zich niet beperkt tot het behoud van de koopkracht van de collega's en de dossiers rond tewerkstelling, we strijden ook voor het behoud van de knowhow. Wij willen een sociaal akkoord dat ook het voortbestaan van de VRT en haar ziel verzekert. De makers maken van de droom een daad en wat ons in de weg staat, zal moeten wijken.

Wies Descheemaeker